

Regiono vystymas ir plėtra per sporto veiklą

**Prof. dr. Saulius Nefas
Mykolo Romerio universitetas,**

1 dalis:

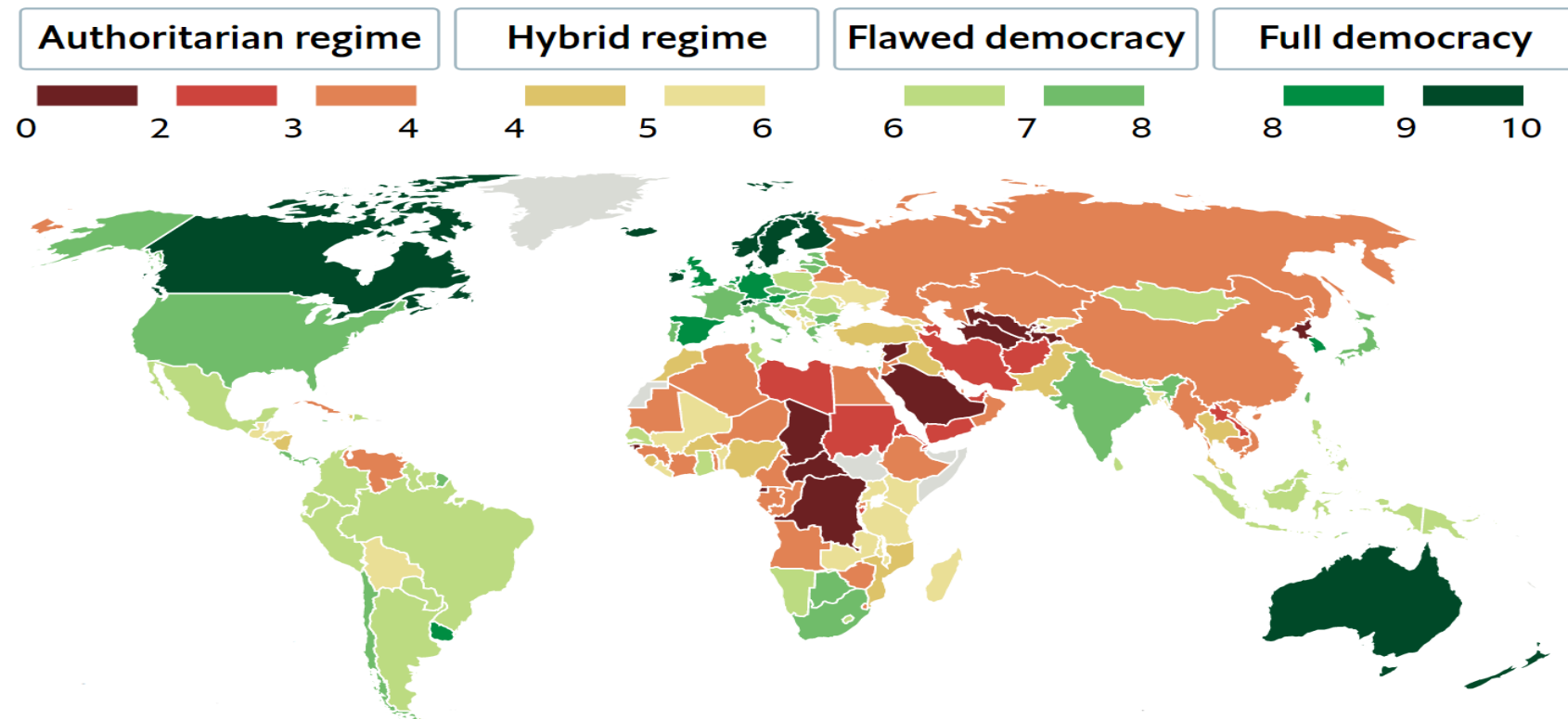
**Sporto renginių organizavimas
demokratinėje valstybėje.**

- **Ar Jums svarbi demokratinē elgsena?**
- **Ar gali būt demokrātija valstybēje be demokratinēs elgsenos?**

Politiniai aspektai:

The Economist Intelligence Unit's Democracy Index

167 countries scored on a scale of 0 to 10 based on 60 indicators

Demokratija nėra deklaracija

A. Gerovės valstybės;

B. Laimės indeksas;

C. Savanorystės indėlis į BVP;

D. Socialinis kapitalas;

A.Į ką lygiuotis ir nesilygiuoti?

2017 Rankings

Democracy Index 2017 Top 5

Rank	Score
1 Norway	9.87
2 Iceland	9.58
3 Sweden	9.39
4 New Zealand	9.26
5 Denmark	9.22

Democracy Index 2017 Bottom 5

Rank	Score
163 ↓ 4 Dem. Republic of Congo	1.61
164 Central African Republic	1.52
165 Chad	1.50
166 Syria	1.43
167 North Korea	1.08

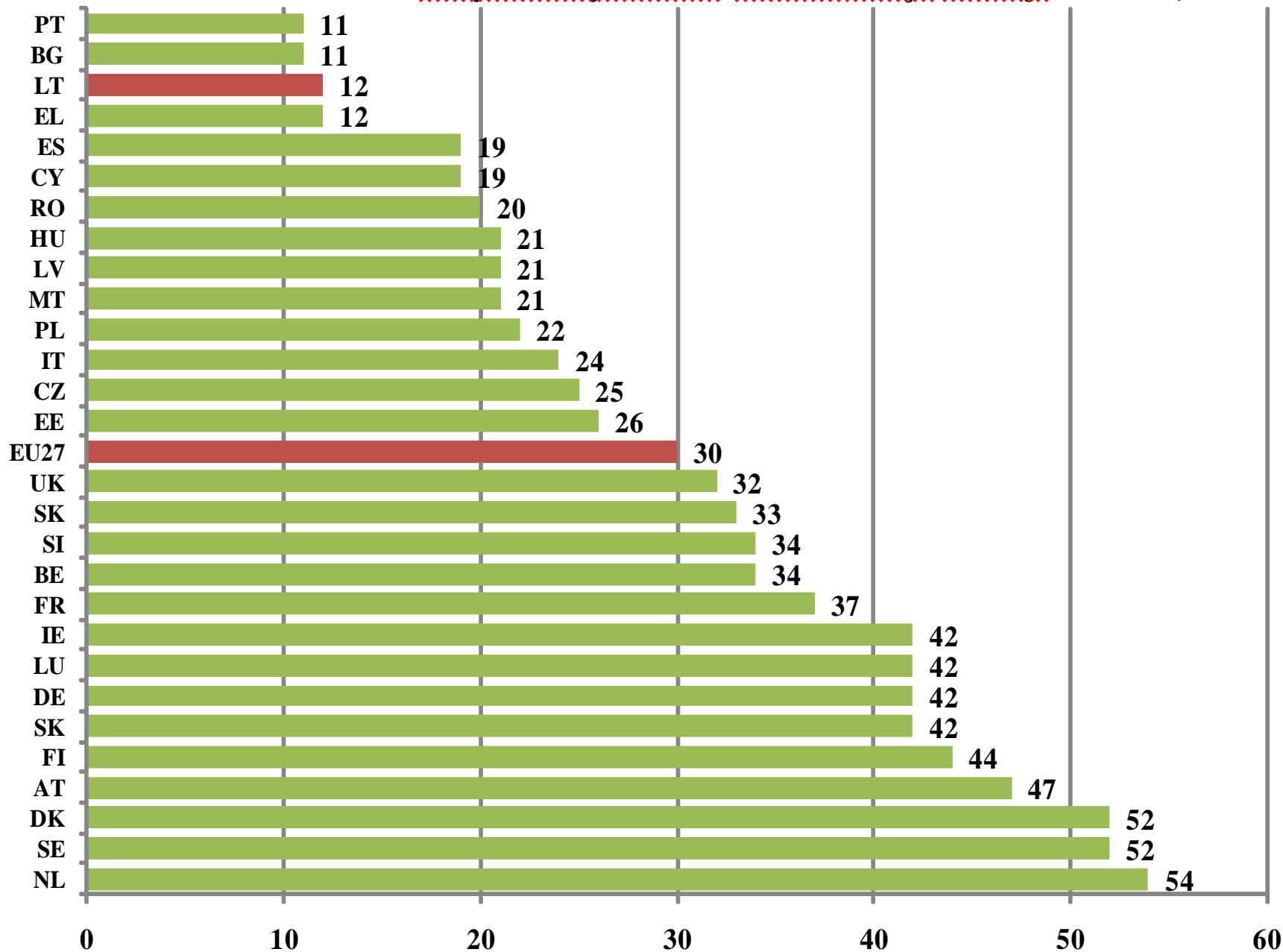
B. Laimės ir pajamų sąsaja vadinama „Easterlino paradoksu“ (Easterlin, 1974).

Pavyzdžiui, nuo 1970 iki 2000 metų Vokietijos piliečių pajamos padvigubėjo, bet materialinio gėrybių kiekio augimas labai nežymiai paveikė laimės lygį. 1973 metais Vokietijoje vidutinis pasitenkinimas gyvenimu buvo 2,97 balo (4 balų skalėje), o praėjus ketvirčiui amžiaus, t. y. 1998 metais, tesiekė 2,92 balo (Clark, Fritjters, Shields, 2008)

- Laimingiausių pasaulio šalių penketukas nesikeičia jau keletą metų. Tai Skandinavijos šalys – Danija, Suomija, Norvegija, Švedija, Nyderlandai. Toliau po jų rikiuojasi irgi turtingos valstybės – Naujoji Zelandija, Kanada, Izraelis, Australija, Šveicarija. Iš Europos šalių žemiausias laimės lygis Bulgarijoje (137-a vieta). Lietuva, pagal šio tyrimo duomenis, užėmė 63 vietą. Ketvirtadalis Lietuvos piliečių buvo patenkinti savo gyvenimu, 57 proc. jautėsi kovoiantys už gerovę, ją vertino kaip vidutinę ir su abejone žvelgė į ateitį. Žymi buvo ir nelaimingų žmonių dalis (18 proc.) (Rath, Harter, 2010).

C. Savanoriškos veiklos apibrėžtis

- asmuo jos imasi savo noru ir įsipareigoja skirti savo laiką ir energiją veiksmams, kurie naudingi kitiems žmonėms bei visai visuomenei;
- ji neatlyginama (nors gali būti kompensuojamos tiesiogiai su veikla susijusios išlaidos);
- ja nesiekama pelno ir ji vykdoma visų pirma nevyriausybinėje organizacijoje, todėl akivaizdu, kad jos motyvas nėra materialinė arba finansinė nauda;
- ja nesiekama pakeisti apmokamo darbo.

C**Aktyvus dalyvavimas savanoriškoje veikloje 2010 m., %**

Turimi kintamieji:

BVP 2010 m. – 95 074 260
000 lt

Vidutiniškai vieno savanorio
išdirbtos valandos per
savaitę - 6,5 val.

Vidutinis valandinis darbo
užmokestis: 12,48 lt

Savanorystės mastas : 12 proc.

Skaičiuojami kintamieji:

Savanorių 15 m. ir vyresnių
skaičius

Savanoriškai veiklai skirtos
visų savanorių valandos,
ekvivalentinės darbo dienos
bei etatai.

Savanorių finansinis indėlis
litais

Atkuriamasis savanoriškos
veiklos indėlis į BVP

REZULTATAI

- **Lietuvoje savanoriškoje veikloje dalyvavo 339569 savanoriai, o tai sudaro 12 proc. 15m. ir vyresnių gyventojų;**
- **vienas savanoris savanoriškai veiklai skyrė 286 valandas, o tai sudaro 35.75 pilnas darbo dienas);**
- **savanoriškai veiklai buvo skirta 97116677 valandos, o tai sudaro 1 213 9585 pilnas darbo dienas, arba 47794 etatus;**
- **atkuriamoji savanoriškos veiklos vertė buvo 1 406 249 480 litų;**
- **atkurtasis savanoriškos veiklos indėlis į šalies BVP buvo 1,5 %.**

D. Kapitalo rūšys

Socialinis kapitalas:

socialinio santykio ir ryšių tinklas, kurį turi ir kuriuo naudojasi **asmuo**.

(Pierre'as Bourdieu **1985**; 241 - 258)

Socialinis kapitalas:

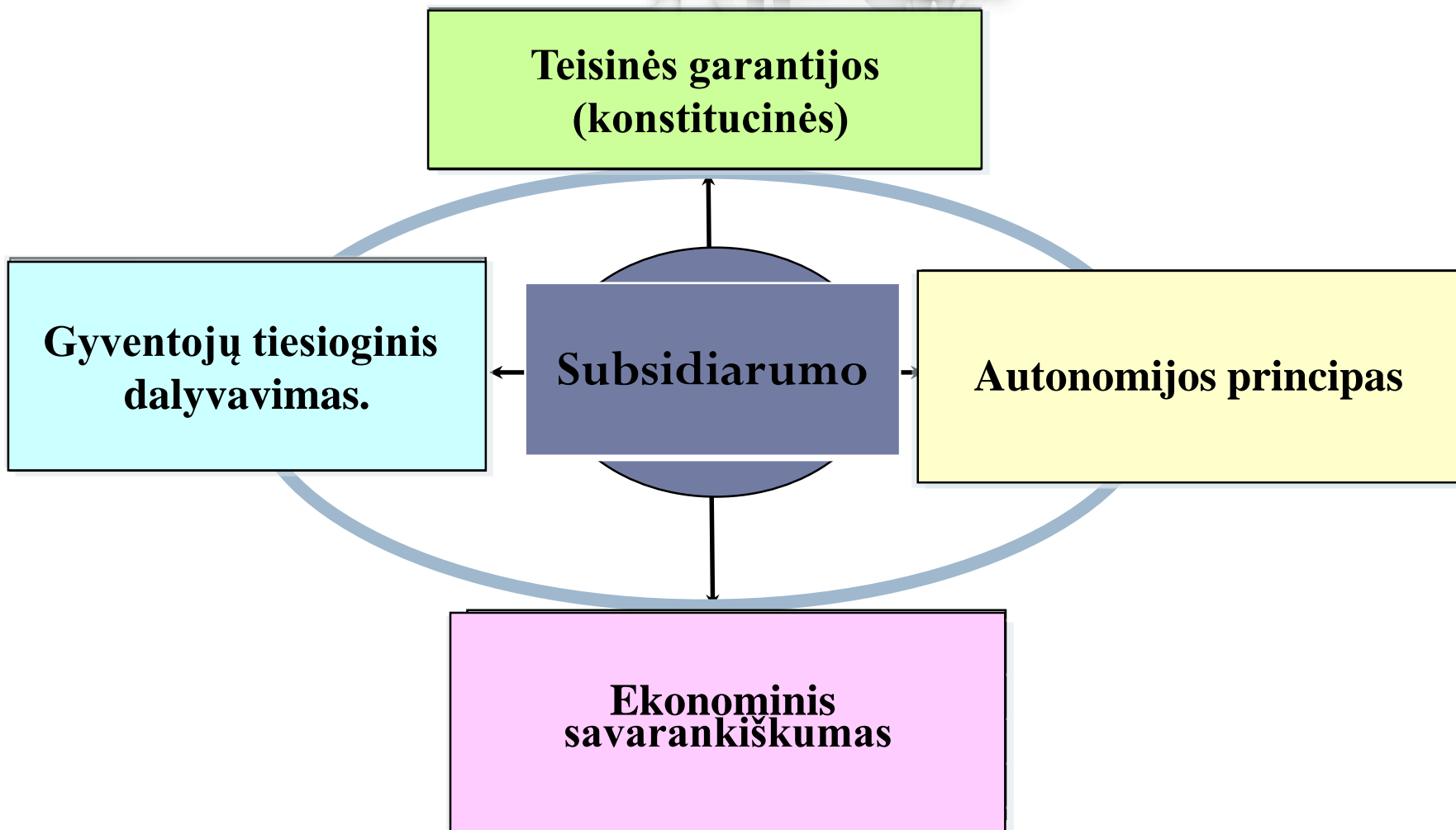
ryšiai tarp žmonių: **socialiniai tinklai** ir iš jų kylančios **abipusiškumo** normos bei **pasitikėjimas ir patikimumas**. Jos ypač veiksmingos, kai yra panirusios į tankų abipusių socialinių santykių tinklą

(Putnam **2000**; 288 – 291)

2 dalis:

Ką reiškia gera savivalda?

Gera savivalda!

Kas garantuoja, kad vietos savivalda būtų „gera“?(1)

**1. Teisinės garantijos
(konstitucinės):**

- A. Sudaryti ir tvirtinti biudžetą;
- B. Dėl teisių pažeidimo kreiptis į teismą.

Kas garantuoja, kad vietos savivalda būtų „gera“?(2)

2. Autonomijos principas:

- A. Tikėjimas savo savivaldiškumu;
- B. Ribų, kuriose centrinė valdžia prižiūri savivaldybes, nustatymas.

Kas garantuoja, kad vietos savivalda būtų „gera“? (3)

3. Ekonominis savarankiškumas:

- A. Turėjimas savų finansinių išteklių.
- B. Savivaldos finansiniai ištekliai turi būti proporcingi konstitucijos ir įstatymų numatytiems įsipareigojimams.

Kas garantuoja, kad vietos savivalda būtų „gera“?(4)

4. Gyventojų tiesioginis dalyvavimas.

- A. Savivaldybės gyventojų įtraukimas į sprendimų priėmimą?
- B. Vietos bendruomenių funkcionalumas.

Kas garantuoja, kad vietos savivaldybės būtų „gera“?(4)

5. Subsidiarumas.

- A.** Centrinės valdžios sprendimai savivaldybių atžvilgiu.
- B.** Savivaldybės sprendimai kitų struktūrinių padalinių atžvilgiu.

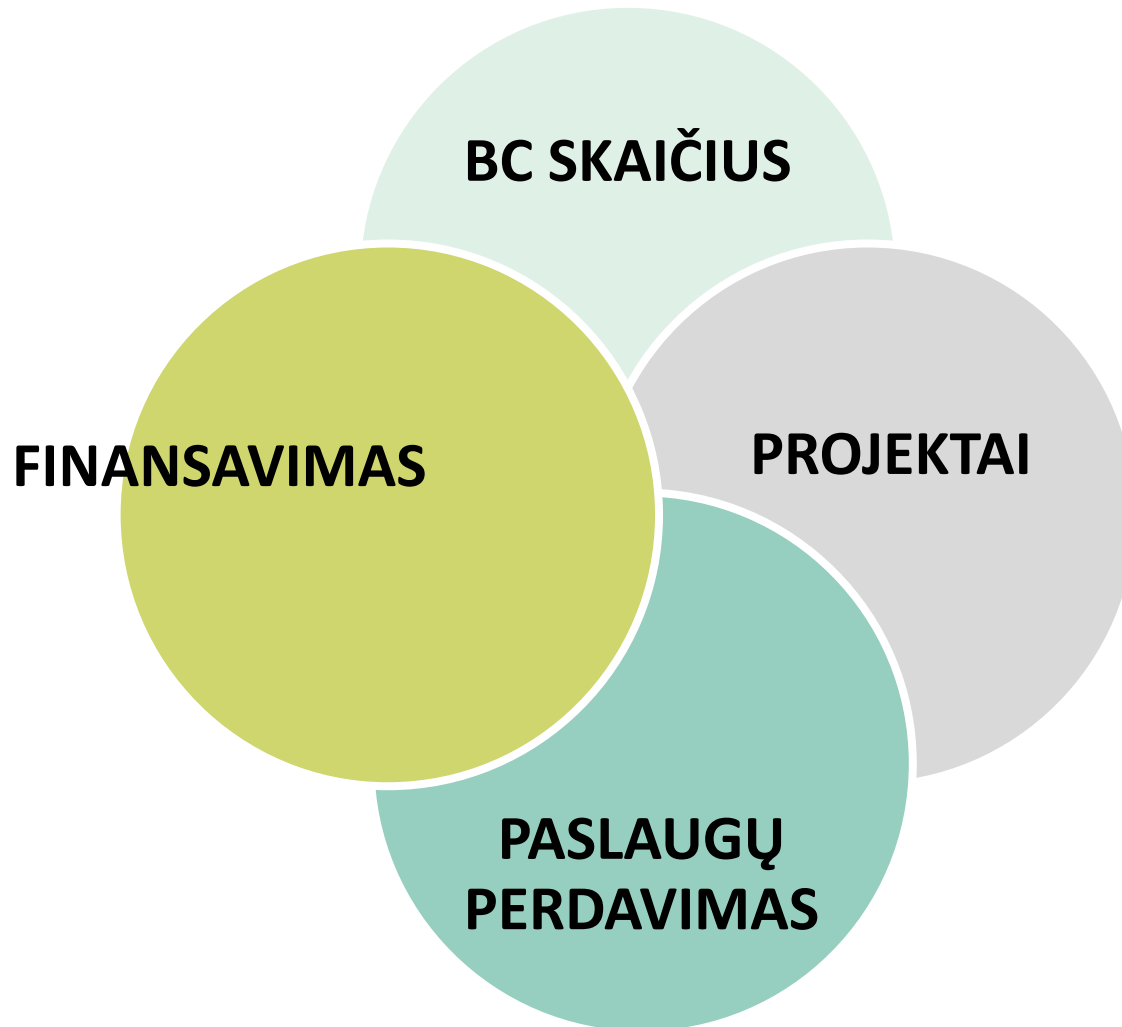
3 dalis:

**Bendruomeninė veikla
savivaldybėje ir sporto
organizavimas.**

Kodėl kalbame apie vietos bendruomenes?

- **Demokratijos pagrindas;**
- **Pilietinės visuomenės ląstelė;**
- **Subsidiarumo principo įgyvendinimo sąlyga;**
- **Individo tapatybės apsauga globalioje visuomenėje;**
- **Individo savirealizacija ir pripažinimas.**

Procesai savivaldybėse:

ESMINĖS SĄLYGOS VEIKLAI

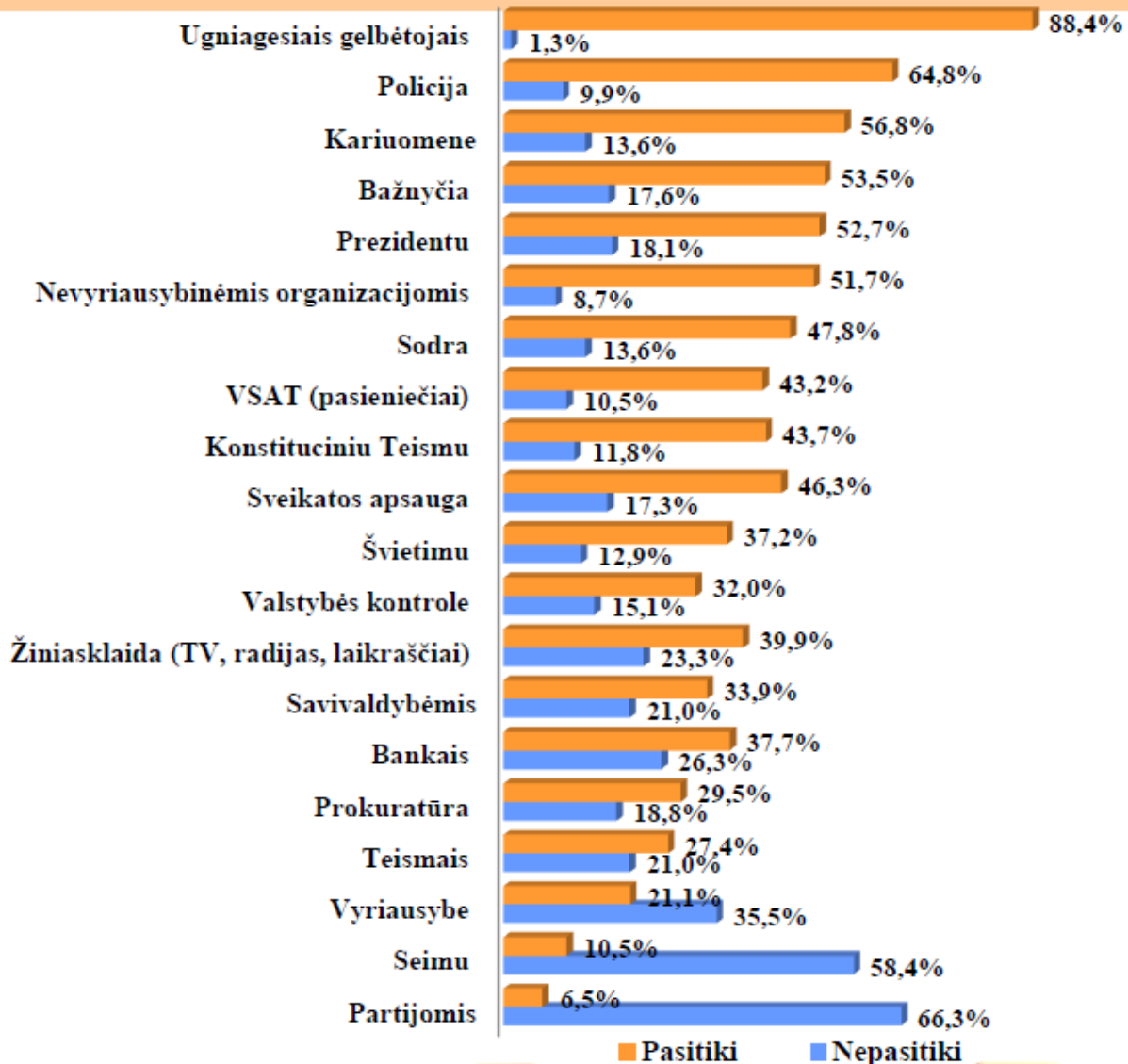
Bendruomeninės organizacijos turi turėti sąlygas, užtikrinančias:

- **nors minimalų, bet tęstinį ir planuojamą kasdienės veiklos finansavimą;**
- **galimybę veikti patalpose, tinkamose vykdyti įvairiapusę (daugiafunkcinę) veiklą;**
- **galimybę įgyti ir stiprinti kompetencijas (lyderystės ugdymas).**

SĄLYGOS PLĖTRAI

- **Bendruomeninės organizacijos – vietos bendruomenei reikalingų paslaugų teikėjos** (*paslaugų prieinamumas ir efektyvumas, bendruomeninių organizacijų finansinis stabilumas ir savarankiškumas*)
- **Vietos bendruomenės veikėjų bendradarbiavimas ir parterystė** (*efektyvesnis kompleksinių problemų sprendimas, didesnių resursų ir išipareigojimų reikalaujančių projektų įgyvendinimas, geresnis vietos bendruomenės resursų planavimas ir panaudojamas*)

AR JŪS PASITIKITE, AR NEPASITIKITE ŠIOMIS LIETUVOS INSTITUCIJOMIS?

Šaltinis: reprezentatyvi Lietuvos gyventojų apklausa N=1002, 2018 m. spalio 5-14 d., Vilmorus.

Tinklaveikos raiška vietos bendruomenėje, savivaldybėje, regione.

- Nacionalinės valdžios decentralizaciją paskatino tinklinės visuomenės atsiradimas. Tinklinėje visuomenėje didėja socialinių interesų įvairovė, susiformuoja galios centrai ir tarp jų vyksta nuolatinė konkurencija (Castells, 2005).

Tinklas, tinklaveika

- Tinklas – nebiurokratinė bendradarbiavimo struktūra, jungianti individus arba autonomines organizacijas bendram reikalui: keičiamasi patirtimi ir žiniomis; skatinamos idėjos, inovacijos ir kokybė; organizacijos jaučiasi stipresnės būdamos didesnio vieneto dalimi; tarpininko tarp organizacijų, taikančių įvairius metodus, vaidmuo; plečiamas bendradarbiavimas ir pan.
- Tinklaveika – idėjų, informacijos, žinių, patirties (kartais ir išteklių) sklaida tarp dalyvių, siekiančių bendro tikslo sukurti pridėtinę vertę tam tikroje srityje.

- Išskiriama esminė politinių tinklų funkcija – gebėjimas savanoriškai ir sutartinai siekti bendradarbiavimo ne hierarchinių santykių lygmeniu. Kalbama apie tam tikrą tinklinio valdymo formą (angl. network form of governance), susiejančią tradicinės valdžios ir rinkos elementus (Bučaitė, 2005).

- Įvairūs autoriai tinklu laiko nebiurokratinę bendradarbiavimo struktūrą, jungiančią individus arba autonomines organizacijas bendram reikalui: keistis patirtimi ir žiniomis; skatinti idėjas, inovacijas ir kokybę; plėsti bendradarbiavimą; kad organizacijos jaustųsi stipresnės būdamos didesnio vieneto dalimi; kad būtų tarpininkaujama bendradarbiaujant skirtingus metodus taikančioms organizacijoms ir pan. (Duguet, 2006; Milward, 2003).

Tinklams būdinga:

-bendradarbiavimas vyksta tarp nepriklausomų, bet siekiančių to paties tikslo partnerių; pagrindinis turtas – intelektinis kapitalas; ryšiai tarp narių – savanoriški;

jie organizuojami pagal principą „daug su daug“; valdyme dalyvauja mažiau viršininkų, bet daugiau organizatorių;

nėra nuolatinės organizacinės struktūros.

(Vidickienė, 2008).

- Jungtinės Karalystės ir Airijos teritorijoje veikiančius kaimo vystymosi tinklus, patvirtino, kad pagrindinės priežastys, dėl kurių organizacijos ir atskiri veikėjai dalyvauja tinklaveikoje – tai noras gauti informacijos ir patarimų, pasidalyti žiniomis ir patirtimi bei vystyti kūrybiškus vietos problemų ir poreikių sprendimo būdus (Miller, 2012).

Sporto organizacijų tinklai savivaldybėje ir regione

- Tikslas....
- Uždaviniai....
- Rezultatai....

Viskas yra mūsų rankose...

**Aš Jūsų paslaugoms. Skambinkite:
868735228, rašykite: saunef@mruni.lt**